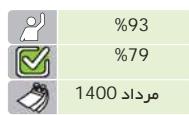

اولین و آخرین مرحله در یک کاوش علمی چیست؟ (به ترتیب از راست به چپ)

- 1) ایجاد پرسش - نتیجه‌گیری
- 2) مشاهده - انجام آزمایش
- 3) مشاهده - نتیجه‌گیری
- 4) پیش‌بینی - مشاهده

با انجام کدام‌یک از مراحل کاوش علمی، به درستی یا نادرستی پیش‌بینی می‌توان بی برد؟

- 1) آزمایش
- 2) مشاهده
- 3) نتیجه‌گیری
- 4) طرح پرسش

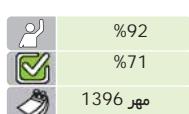
احمد و دوستش می‌خواستند تأثیر میزان شوری آب بر سرعت حل شدن شکر در آن را بررسی کنند. احمد پس از فکر کردن گفت: «به نظر من هر چه آب شورتر باشد، شکر در آن سریع‌تر حل می‌شود.» این جمله بیانگر کدام مرحله از مراحل یک روش علمی است؟

- 1) پیش‌بینی
- 2) جمع‌آوری اطلاعات
- 3) آزمایش
- 4) مشاهده

رضا و دوستش در یک کاوشگری می‌خواستند تأثیر میزان شوری آب را بر سرعت تبخیر آن بررسی کنند. رضا به دوستش گفت: «به نظرم هر چه آب شورتر باشد، زودتر بخار می‌شود.» این جمله بیانگر کدام‌یک از مراحل یک کاوش علمی است؟

- 1) طرح پرسش
- 2) انجام آزمایش
- 3) پیش‌بینی
- 4) مشاهده

هر کاوش علمی از کدام مرحله شروع می‌شود؟

- 1) انجام آزمایش
- 2) نتیجه‌گیری
- 3) پیش‌بینی
- 4) مشاهده

در یک کاوش علمی، طرح پرسش بعد از کدام مرحله صورت می‌گیرد؟

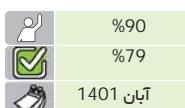
- 1) مشاهده کردن
- 2) ارائه‌ی پیش‌بینی
- 3) آزمایش کردن
- 4) نتیجه‌گیری

کدام فرفه دیرتر به زمین می‌رسد؟ (جنس فرفه‌ها و تمام موارد به جز موردی که آن را تغییر می‌دهیم برای فرفه‌ها یکسان در نظر گرفته شود.)

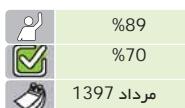
- 1) فرفه با تعداد بال‌های کمتر
- 2) فرفه با پهنانی بال زیاد
- 3) فرفه با پهنانی بال کمتر
- 4) فرفه با کاغذ رنگ روشن

با توجه به کتاب درسی، هدف از کاوش فرفره‌های چرخان، اندازه‌گیری ..... در اندازه‌های مختلف ..... است.

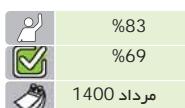
- (1) زمان رسیدن فرفره به زمین - رنگ‌های مورد استفاده در فرفره
- (2) زمان رسیدن فرفره به زمین - پهنهای بال فرفره
- (3) تعداد دور فرفره - پهنهای بال فرفره
- (4) تعداد دور فرفره - گیره مورد استفاده در فرفره

در یک کاوشگری، اگر بخواهیم تأثیر دمای محیط بر سرعت فاسد شدن گوشت را بررسی کنیم، کدام مورد را باید تغییر دهیم؟

- (1) نوع گوشت
- (2) مقدار گوشت
- (3) دمای محیط
- (4) رطوبت محیط

دانش‌آموزان یک کلاس می‌خواستند تأثیر دمای آب بر سرعت حل شدن جبه قند در آب را بررسی کنند. آن‌ها تعدادی لیوان مشابه با مقدار آب برابر برداشتند. آب درون لیوان‌ها دمای‌های مختلفی داشت. در داخل هر لیوان یک جبه قند که اندازه‌های آن‌ها یکسان بود، انداختند و زمان حل شدن آن‌ها را در دفترچه خود نوشتند. در این کاوشگری، آن‌ها به ترتیب چه چیزی را تغییر داده‌اند و چه چیزی را اندازه گرفته‌اند؟

- (1) دمای آب - نوع آب
- (2) دمای آب - زمان حل شدن جبه قند
- (3) نوع آب - دمای آب
- (4) نوع آب - زمان حل شدن جبه قند

در یک کاوشگری، می‌خواهیم تأثیر تعداد گیره‌های متصل به دم فرفره‌ی چرخان کاغذی را بر زمان فروض آمدن آن، بررسی کنیم. در این کاوشگری کدام مورد را باید تغییر دهیم؟

- (1) طول بال فرفره
- (2) تعداد گیره‌های متصل به دم فرفره
- (3) پهنهای بال فرفره
- (4) رنگ کاغذ

کدام عامل در مدت زمان رسیدن فرفره‌ی چرخان کاغذی به زمین تأثیری ندارد؟

- (1) جرم فرفره
- (2) رنگ کاغذ فرفره
- (3) جنس فرفره
- (4) ارتفاع رها کردن فرفره

کدامیک از جملات زیر نادرست است؟

- (1) هر چه ارتفاع رهاسازی فرفره چرخان کاغذی بیشتر باشد، فرفره دیرتر به زمین می‌رسد.
- (2) در کاوشگری فرفره‌های چرخان کاغذی هر چه زمان را دقیق اندازه‌گیری کنید، مشاهده‌ی شما دقیق‌تر خواهد شد.
- (3) در هر کاوش علمی، مرحله‌ی بعد از مرحله‌ی پیش‌بینی، مرحله‌ی نتیجه‌گیری است.
- (4) هر چه جرم گیره‌های آویزان شده به دم فرفره بیشتر باشد، فرفره چرخان کاغذی زودتر به زمین می‌رسد.

در کدام‌یک از موارد زیر تنها تغییر فیزیکی اتفاق می‌افتد؟ 14

- (1) پختن سبزی
- (2) بافتون دستکش
- (3) درست کردن مریبا
- (4) انفجار مواد آتشزا

کوپیدن یک حبه قند در هاون از نظر نوع تغییر انجام گرفته (فیزیکی یا شیمیایی) شبیه کدام عمل زیر است؟ 15

- (1) پختن نان
- (2) خرد کردن چوب
- (3) فاسد شدن میوه
- (4) کپک زدن نان

کدام‌یک از عبارت‌های ذکر شده در گزینه‌ها، جمله‌ی زیر را به درستی کامل می‌کند؟ 16

«تغییر فیزیکی تغییری است که ...»

- (1) در آن جنس ماده عوض می‌شود.
- (2) در آن همانند تغییر شیمیایی فقط شکل و حالت مواد عوض می‌شود.
- (3) مانند تغییر شیمیایی جنس ماده عوض می‌شود اما ماده خاصیت‌های اولیه‌ی خود را حفظ می‌کند.
- (4) برخلاف تغییر شیمیایی در آن جنس ماده تغییر نمی‌کند و ماده‌ی جدیدی به وجود نمی‌آید.

در کدام گزینه هر دو تغییر انجام شده از نوع تغییرات فیزیکی هستند؟ 17

- (1) ترکیدن بادکنک - سرخ کردن گوشت
- (2) پختن خمیر نان - تکه تکه کردن نان
- (3) کوتاه کردن مو - فرو ریختن دیوار آجری
- (4) کپک زدن نان - تشکیل باران

تهیه سالاد از میوه‌های تازه، ..... یخ زدن آب، یک تغییر ..... است. 18

- (1) همانند - فیزیکی
- (2) برخلاف - شیمیایی
- (3) همانند - شیمیایی
- (4) برخلاف - فیزیکی

در تهیه‌ی کدام مورد زیر، بر روی مواد اولیه ذکر شده در مقابل آن‌ها، فقط تغییرات فیزیکی رخ می‌دهد؟ 19

- (1) آش (حبوبات)
- (2) ماست و خیار (خیار)
- (3) ماکارونی (گوشت)
- (4) نیمرو (تخم مرغ)

در کدام مورد هنگام انجام تغییر، حالت ماده عوض می‌شود؟ 20

- (1) آب شدن برف‌ها
- (2) شکستن شیشه
- (3) تکه‌تکه کردن نان
- (4) کندن پوست پرتقال

	%93
	%75
	1397 مهر

21) کدامیک از تغییرهای زیر، تغییر فیزیکی نیست؟

- (1) تبدیل آهن به براده‌ی آن
 (2) ذوب شدن برف در کوهستان
 (3) تراشیدن مداد
 (4) فاسد شدن میوه

22) «علی همراه خانواده‌اش به طبیعت رفته‌اند، او سه قطعه چوب برداشته و قطعه‌ی اول را با دست از وسط نصف کرده، قطعه‌ی دوم را با اره به

3) قسمت تقسیم می‌کند و قطعه‌ی سوم را در آتش می‌اندازد.» با توجه به متن کدام تغییرات فیزیکی و شیمیایی بوده است؟

- (1) نصف کردن چوب از وسط (فیزیکی) - سوختن چوب در آتش (شیمیایی) - بریدن چوب با اره (شیمیایی)
 (2) سوختن چوب در آتش (فیزیکی) - نصف کردن چوب از وسط (شیمیایی) - بریدن چوب با اره (شیمیایی)
 (3) نصف کردن چوب از وسط (فیزیکی) - بریدن چوب با اره (فیزیکی) - سوختن چوب در آتش (شیمیایی)
 (4) بریدن چوب با اره (فیزیکی) - نصف کردن چوب از وسط (شیمیایی) - سوختن چوب در آتش (شیمیایی)

	%93
	%87
	آبان 1400

23) زهرا خانم برای درست کردن نوعی غذا با سبزی، کارهای زیر را بر روی سبزی انجام داد:

«پاک کردن سبزی - خرد کردن سبزی - پختن سبزی»

کدام گزینه تغییرات روی سبزی را به ترتیب از راست به چپ، به صورت صحیح نشان داده است؟

	%95
	%75
	مرداد 1397

- (1) شیمیایی - شیمیایی - شیمیایی
 (2) فیزیکی - فیزیکی - شیمیایی
 (3) فیزیکی - فیزیکی - فیزیکی
 (4) شیمیایی - فیزیکی - شیمیایی

24) مادر علی برای تولد علی می‌خواست برای مهمانان در کنار غذایشان نوعی سالاد نیز تهیه کند. او مقداری گوجه‌فرنگی و خیار را خردباری کرده و پس از شستن، آن‌ها را به صورت قطعات ریز، خرد کرد. او مقداری هم ماست از شیر تهیه کرد. قبل از این‌که آن‌ها را در سفره بگذارد تعدادی حبه سیر را هم له کرد و تمام مواد را با هم مخلوط کرد. با توجه به قسمت‌های مشخص شده به ترتیب از راست به چپ چه نوع تغییرهایی رخ داده است؟

	%97
	%83
	آبان 1396

- (2) شیمیایی - شیمیایی - شیمیایی
 (4) شیمیایی - فیزیکی - شیمیایی

- (1) فیزیکی - شیمیایی - فیزیکی
 (3) فیزیکی - فیزیکی - شیمیایی

25) با توجه به جدول زیر، در کدام ردیف تمام موارد ذکر شده درست است؟

	%97
	%83
	آذر 1396

ردیف	نام ماده	نوع تغییر	رنگ ماده	کارهایی که انجام شده است
1	چوب	سوختن	شیمیایی	تغییر نمی‌کند
2	آهن	زنگ زدن	شیمیایی	تغییر می‌کند
3	تخم مرغ	نیمرو درست کردن	فیزیکی	تغییر می‌کند
4	پارچه	بریدن	شیمیایی	تغییر می‌کند

- (1) ردیف (1)
 (2) ردیف (2)
 (3) ردیف (3)
 (4) ردیف (4)

	%96
	%82
	دی 1399

26) نوع کدامیک از تغییرات زیر از نظر فیزیکی یا شیمیایی بودن با بقیه متفاوت است؟

- (1) تبدیل انگور به سرکه
 (2) فاسد شدن میوه
 (3) شکستن لیوان
 (4) درست کردن مربا از هویج خرد شده

71% دانشآموزان به این سؤال پاسخ صحیح داده‌اند، چرا که به کاربرد هر یک از مراحل کاوش علمی به خصوص پیش‌بینی مسلط بوده و گزینه درست را انتخاب کرده‌اند.

5 گزینه «4»

کاوش‌های علمی با مشاهده شروع شده و با ایجاد پرسش و پیش‌بینی ادامه می‌یابد.

71% دانشآموزان به این سؤال پاسخ صحیح داده‌اند، چرا که مرحله به مرحله یک کاوش علمی را به خوبی به خاطر سپرده‌اند.

مشاهده یعنی جمع‌آوری اطلاعات با استفاده از اندام‌های حسی مختلف.

6 گزینه «1»

کاوش‌های علمی با مشاهده شروع شده و باعث می‌شود مشاهده‌گر پرسشی را مطرح کند. (طرح پرسش)

70% دانشآموزان به این سؤال پاسخ صحیح داده‌اند، چرا که به مراحل کاوش علمی تسلط داشته و گزینه درست را انتخاب کرده‌اند.

مراحل کاوش علمی به صورت «مشاهده → ایجاد پرسش ← پیش‌بینی ← آزمایش» است.

7 گزینه «2»

در بررسی اثر اندازه پهنه‌ای بال بر زمان رسیدن فرفوه به زمین، فرفه‌ای که پهنه‌ای بال کمتری دارد، زودتر به زمین می‌رسد. همچنانی در بررسی اثر تعداد بال بر زمان رسیدن فرفوه به زمین، فرفه‌ای با تعداد بال بیشتر دیرتر به زمین می‌رسد. رنگ فرفه اثر چندانی بر زمان رسیدن فرفوه به زمین ندارد.

82% دانشآموزان به این سؤال پاسخ صحیح داده‌اند، چرا که به نتایج بدست آمده از تأثیر عوامل مختلف بر زمان رسیدن فرفوه به زمین مسلط بوده و گزینه درست را انتخاب کرده‌اند.

فرفوه با پهنه‌ای بال کمتر و تعداد بال کمتر، زودتر به زمین می‌رسد و فرفوه با پهنه‌ای بال بیشتر و تعداد بال بیشتر، دیرتر به زمین می‌رسد.

زنگ علمی : فصل 1

1 گزینه «3»

مراحل کاوش علمی به صورت «مشاهده → ایجاد پرسش ← پیش‌بینی ← آزمایش ← نتیجه‌گیری» است. بنابراین اولین و آخرین مرحله در کاوش علمی به ترتیب مشاهده و نتیجه‌گیری است.

80% دانشآموزان به این سؤال پاسخ صحیح داده‌اند، چرا که به مراحل کاوش علمی مسلط بوده و اولین و آخرین مرحله آن را به درستی به خاطر داشته‌اند.

2 گزینه «1»

با طراحی و انجام آزمایش، می‌توان به درستی یا نادرستی پیش‌بینی انجام شده، پی برد.

79% دانشآموزان به این سؤال پاسخ صحیح داده‌اند، چرا که به مراحل کاوش علمی و نیز کاربرد هر کدام از آن‌ها تسلط داشته‌اند.

بعد از مشاهده و ایجاد پرسش، پاسخ و پیش‌بینی نسبت به آن سؤال مطرح شده و با آزمایش می‌توان صحت آن را مورد بررسی قرار داد.

3 گزینه «1»

گفتة احمد، یک پیش‌بینی است که بلافضله بعد از مشاهده و ایجاد پرسش مطرح می‌شود.

75% دانشآموزان به این سؤال پاسخ صحیح داده‌اند، چرا که مفهوم پیش‌بینی را به درستی درک کرده‌اند.

پیش‌بینی، پیشنهاد یک پاسخ احتمالی برای یک پرسش علمی است که می‌تواند درست یا غلط باشد و با آزمایش می‌توان صحت آن را بررسی کرد.

4 گزینه «3»

عبارت بیان شده توسط رضا، پیش‌بینی است. پیش‌بینی یک پاسخ احتمالی به پرسش ایجاد شده بعد از مشاهده است که می‌تواند درست یا نادرست باشد.

پاسخ تشریحی فصل اول

68% دانشآموزان به این سؤال پاسخ صحیح داده‌اند، چرا که از کاوشگری صفحه 5 کتاب درسی یاد گرفته‌اند که برای بررسی تأثیرگذاری یک عامل، آن را باید تغییر داد و بقیه عوامل را ثابت نگه داشت.

با اتصال گیره‌های فلزی به دم فرفه کاغذی، جرم فرفه افزایش یافته و سریع‌تر به زمین می‌رسند.

«گزینه 2»

رنگ مورد استفاده برای ساخت کاغذ تأثیر چندانی بر زمان فرود آمدن فرفه به زمین ندارد. هر چه ارتفاع بیشتر و جرم جسم کم‌تر باشد دیرتر به زمین می‌رسد.

75% دانشآموزان به این سؤال پاسخ صحیح داده‌اند، چرا که عواملی را که در زمان به زمین رسیدن فرفه چرخان کاغذی نقش دارند، به خوبی از کتاب درسی یاد گرفته‌اند.

نکته 1: جنس فرفه یکی از عوامل مهم مؤثر بر زمان رسیدن فرفه به زمین است. برای مثال، یک فرفه با کاغذ مقوا سریع‌تر از یک فرفه از جنس کاغذ معمولی به زمین می‌رسد.

نکته 2: عوامل مختلفی در زمان رسیدن فرفه به زمین مؤثر هستند. مثل: تعداد بال فرفه، طول پهنه‌ای بال فرفه، جنس بال فرفه، وزن فرفه و ...

«گزینه 3»

در یک کاوش علمی، بعد از پیش‌بینی، مرحله انجام آزمایش است. نتیجه‌گیری آخرین مرحله کاوش علمی است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه «1»: با افزایش ارتفاع فرفه از سطح زمین، فرفه دیرتر به زمین می‌رسد.

گزینه «2»: به طور کلی، در اندازه‌گیری‌های مختلف، همواره خطای وجود دارد اما با اندازه‌گیری دقیق‌تر می‌توان مشاهده انجام شده را دقیق‌تر کرد.

گزینه «4»: هرچه جرم فرفه بیشتر باشد، زمان رسیدن آن به زمین زودتر خواهد بود.

74% دانشآموزان به این سؤال پاسخ صحیح داده‌اند، چرا که به مراحل کاوش علمی و عوامل مؤثر بر زمان رسیدن فرفه به زمین سلط داشته و گزینه درست را انتخاب کرده‌اند.

«گزینه 2»

در کاوش فرفه‌های چرخان، برای بررسی تأثیر پهنه‌ای بال فرفه بر زمان رسیدن آن به زمین، طول پهنه‌ای بال را تغییر داده و زمان رسیدن فرفه به زمین را اندازه‌گیری می‌کنند.

79% دانشآموزان به این سؤال پاسخ صحیح داده‌اند، چرا که به آزمایش‌های مختلف برای بررسی اثر عوامل مؤثر بر زمان رسیدن فرفه به زمین، تسلط داشته و گزینه درست را انتخاب کرده‌اند.

برای بررسی تأثیر یک عامل بر زمان رسیدن فرفه به زمین، آن عامل را تغییر داده و بقیه عوامل را ثابت نگه می‌داریم.

«گزینه 3»

برای بررسی اثر دما بر سرعت فاسد شدن گوشت، دما را باید تغییر داده و سایر عوامل مختلف را ثابت نگه داشته و زمان فاسد شدن گوشت را اندازه‌گیری کرد.

70% دانشآموزان به این سؤال پاسخ صحیح داده‌اند، چرا که به چگونگی بررسی اثر عوامل مختلف بر یک پدیده مسلط بوده و گزینه درست را انتخاب کرده‌اند.

در بررسی اثر یک عامل بر یک پدیده، تنها همان عامل را تغییر داده و پدیده اتفاق افتاده را اندازه‌گیری می‌کنیم.

«گزینه 2»

با توجه به بررسی اثر دما بر سرعت حل شدن حبه قند، دما باید تغییر داده شود و سرعت حل شدن حبه قند در هر مرحله اندازه‌گیری شود.

69% دانشآموزان به این سؤال پاسخ صحیح داده‌اند، چرا که به چگونگی بررسی اثر عوامل مختلف بر یک پدیده مسلط بوده و گزینه درست را انتخاب کرده‌اند.

«گزینه 2»

به دلیل بررسی اثر تعداد گیره‌های متصل به دم فرفه کاغذی بر زمان رسیدن فرفه به زمین، باید تعداد گیره‌ها را کم و زیاد کرده و زمان رسیدن فرفه به زمین را اندازه گرفت.

بررسی سایر گزینه‌ها:
گزینه «۱»: ترکیدن بادکنک نوعی تغییر فیزیکی و سرخ کردن گوشت نوعی تغییر شیمیایی است.

گزینه «۲»: پختن خمیر نان نوعی تغییر شیمیایی و تکه کردن نان نوعی تغییر فیزیکی است.

گزینه «۴»: کپک زدن نان نوعی تغییر شیمیایی و تشکیل باران نوعی تغییر فیزیکی است.

68٪ دانشآموزان به این سؤال پاسخ صحیح داده‌اند، چرا که به تعریف دقیق تغییر فیزیکی در کتاب درسی و تفاوت آن با تغییر شیمیایی توجه نداشته‌اند.

گزینه «۱»¹⁸

در تهیه سالاد همانند بین زدن آب، جنس ماده عوض نشده، پس هر دو نوعی تغییر فیزیکی هستند.

70٪ دانشآموزان به این سؤال پاسخ صحیح داده‌اند، چرا که به تفاوت تعریف تغییرات فیزیکی و شیمیایی و همچنین قید همانند و برخلاف توجه کافی نداشته‌اند.

در سؤالاتی که می‌پرسند در کدام گزینه همه موارد ... بهتر است در هر سؤال به دنبال بخش مخالف آن باشد و با رد گزینه سریع‌تر به پاسخ صحیح برسید.

گزینه «۲»¹⁹

در تهیه ماست و خیار، خیار خرد شده و داخل ماست ریخته می‌شود. جنس مواد عوض نشده و ماده جدیدی تولید نمی‌شود.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: حبوبات در آش پخته شده و جنس مواد عوض می‌شود.

گزینه «۳»: گوشت در ماکارونی سرخ شده و پخته شده و جنس آن عوض می‌شود.

گزینه «۴»: از حرارت دادن تخم مرغ نیمرو تولید می‌شود که ماده‌ای جدید است و خواص جدید دارد.

70٪ دانشآموزان به این سؤال پاسخ صحیح داده‌اند، چرا که به مراحل ساخت و پخت مواد غذایی توجه کرده و تفاوت تغییر فیزیکی و شیمیایی را درک کرده‌اند.

گزینه «۱»²⁰

هنگام آب شدن برف‌ها، حالت آن‌ها از جامد به مایع تبدیل می‌شود.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه «۲»: در شکستن شیشه، شیشه کامل حالت جامد دارد و شیشه خرد شده نیز حالت جامد دارد، پس تغییر حالتی رخ نداده است.

گزینه «۳»: نان کامل حالت جامد داشته و نان تکه که شده نیز حالت جامد دارد، پس تغییر حالتی رخ نداده است.

گزینه «۴»: به هنگام کندن پوست پرتقال تغییر حالتی رخ نمی‌دهد.

ماده تغییر می‌کند: فصل 2

گزینه «۲»¹⁴

در بافت دستکش، فقط کاموا یا نخ از طریق پیچ خوردن و بافته شدن، تبدیل به دستکش می‌شود و جنس ماده تغییری نمی‌کند.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه‌های «۱»، «۳» و «۴»: پختن سبزی، درست کردن مرba و انجار مواد آتش‌زا، هر سه نوعی تغییر شیمیایی هستند.

82٪ دانشآموزان به این سؤال پاسخ صحیح داده‌اند، چرا که به تفاوت تغییرات فیزیکی و شیمیایی و مثال‌های کتاب درسی توجه نداشته‌اند.

گزینه «۲»¹⁵

کوبیدن حبه قند در هاون، تغییری فیزیکی است. خرد کردن چوب نیز نوعی تغییر فیزیکی است؛ زیرا در هر دو حالت، جنس ماده پس از تغییر، تغییری نمی‌کند.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه‌های «۱»، «۳» و «۴»: پختن نان، فاسد شدن میوه و کپک زدن نان تغییرات شیمیایی هستند.

75٪ دانشآموزان به این سؤال پاسخ صحیح داده‌اند، چرا که مفهوم تغییر فیزیکی را به خوبی متوجه نشده‌اند.

گزینه «۴»¹⁶

در تغییر فیزیکی جنس ماده عوض نشده و ماده جدیدی به وجود نمی‌آید. بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: جنس ماده در تغییر فیزیکی عوض نمی‌شود.

گزینه «۲»: در تغییر فیزیکی فقط شکل و حالت مواد عوض می‌شود. در تغییر شیمیایی جنس ماده نیز عوض می‌شود.

گزینه «۳»: جنس ماده در تغییر فیزیکی عوض نمی‌شود.

67٪ دانشآموزان به این سؤال پاسخ صحیح داده‌اند، چرا که تعریف و ویژگی‌های تغییر فیزیکی را به خوبی از کتاب درسی مطالعه کرده‌اند.

در تغییر فیزیکی برخلاف تغییر شیمیایی، ماده جدیدی به وجود نمی‌آید و ماده خاصیت‌های اولیه خود را حفظ می‌کند.

گزینه «۳»¹⁷

کوتاه کردن مو و فرو ریختن دیوار آجری، هر دو تغییرات فیزیکی هستند، زیرا جنس ماده در این تغییرات، عوض نمی‌شود.

پاسخ تشریحی فصل دوم

83% دانش آموزان به این سؤال پاسخ صحیح داده اند، چرا که به این نکته که خرد کردن و له کردن نوعی تغییر فیزیکی هستند، توجه داشته اند.

77% دانش آموزان به این سؤال پاسخ صحیح داده اند، چرا که به تغییر حالت مواد هنگام تغییر فیزیکی توجه داشته اند.

نکته
هنگام پاسخگویی به سؤالاتی که متن طولانی دارند، زیر کلمات کلیدی خط کشیده تا زمان کمتری صرف خواندن متن کنید؛ زیرا در غیر این صورت دو بار متن را خواهید خواندا

«2» گزینه 2²¹

بررسی گزینه ها:

- گزینه «1»: ردیف 1: هنگام سوختن چوب، رنگ ماده تغییر می کند.
- گزینه «2»: ردیف 2: به هنگام زنگ زدن آهن، نوع تغییر شیمیایی بوده و رنگ آهن نارنجی می شود.
- گزینه «3»: ردیف 3: نیمرو درست کردن با تخم مرغ تغییر شیمیایی است.
- گزینه «4»: ردیف 4: بریند پارچه نوعی تغییر فیزیکی است.

83% دانش آموزان به این سؤال پاسخ صحیح داده اند، چرا که به ردیف های مختلف جدول و تفاوت های تغییر فیزیکی و شیمیایی در کتاب درسی توجه داشته اند.

اگر ماده ای در حین تغییر، فقط تغییر حالت یا شکل داشته باشد، آن تغییر تغییر فیزیکی است.

«4» گزینه 4²¹

fasد شدن میوه موجب تغییر ماده آن شده و نوعی تغییر شیمیایی است.
بررسی سایر گزینه ها:

- گزینه «1»: تبدیل آهن به برآده آن یعنی خرد شدن آهن که ماده جدیدی تولید نمی کند، پس نوعی تغییر فیزیکی است.
- گزینه «2»: به هنگام ذوب شدن برف های کوهستان، برف که آب جامد است، تبدیل به آب در حالت مایع می شود و ماده جدیدی تولید نشده پس نوعی تغییر فیزیکی است.
- گزینه «3»: تراشیدن مداد نیز نوعی تغییر فیزیکی است.

75% دانش آموزان به این سؤال پاسخ صحیح داده اند، چرا که توجه داشته اند که با fasد شدن میوه، ماده تغییر می کند و جزو تغییرات شیمیایی محسوب می شود.

«3» گزینه 3²²

هنگام نصف کردن چوب با دست و 3 تکه کردن چوب با اره، جنس چوب عوض نشده و ماده ای جدیدی تولید نمی شود، پس تغییر فیزیکی است؛ اما هنگامی که چوب را در آتش می اندازیم، سوخته و به خاکستر تبدیل می شود؛ یعنی ماده ای جدید تولید شده و تغییر شیمیایی است.

87% دانش آموزان به این سؤال پاسخ صحیح داده اند، چرا که مفهوم تغییر فیزیکی و شیمیایی را به درستی متوجه شده اند.

«2» گزینه 2²³

هنگام پاک کردن سبزی، آلوگی ها و گل و لای آن جدا شده و ماده جدیدی تولید نمی شود. خرد کردن سبزی نیز موجب تغییر جنس ماده نمی شود؛ پس هر دو نوعی تغییر فیزیکی هستند. پختن سبزی ماده ای کاملاً جدید تولید کرده و تغییری شیمیایی است.

75% دانش آموزان به این سؤال پاسخ صحیح داده اند، چرا که به تفاوت های تغییر فیزیکی و شیمیایی در کتاب درسی توجه داشته اند.

«1» گزینه 1²⁴

خرد کردن گوجه فرنگی و خیار تغییر فیزیکی، تهیه ماست از شیر تغییر شیمیایی است. له کردن جبهه ای سیر جنس ماده را عوض نکرده و نوعی تغییر فیزیکی است.